

§ 391 Yttrande över utkast till lagrådsremiss En mer ändamålsenlig prövning av kärntekniska anläggningar

KS 2025/1204

Kommunstyrelsens beslut

att anta yttrandet och översända detsamma till Klimat- och näringslivsdepartementet.

Sammanfattning

Regeringen gav i november 2023 en särskild utredare i uppdrag att se över nuvarande regler för att underlätta för ny kärnkraft. Utredningen, som tog namnet Kärnkrafts-prövningsutredningen, redovisade den 15 januari 2025 delar av uppdraget i delbetänkandet Ny kärnkraft i Sverige – effektivare tillståndsprövning och ändamålsenliga avgifter (SOU 2025:7). En sammanfattning av betänkandet finns med som bilaga 1 i utkastet till lagrådsremiss och lagförslaget som bilaga 2 i utkastet.

Promemorian En mer ändamålsenlig prövning av kärntekniska anläggningar, som togs fram inom Klimat- och näringslivsdepartementet, innehåller alternativa förslag till delar av betänkandet. Promemorian finns med i utkastet till lagrådsremiss som bilaga 4.

I detta utkast till lagrådsremiss behandlas förslagen i delbetänkandet och promemorian.

Utkastets innehåll i korthet

Utkastet innehåller förslag till en ny process där regeringen, efter en ansökan, får godkänna en kärnteknisk anläggning. Ett sådant godkännande ersätter den tillåtlighetsprövning som regeringen annars ska göra enligt 17 kap. miljöbalken.

En förutsättning för att regeringen ska få godkänna en kärnteknisk anläggning är att regeringen har antagit en plan för kärntekniska anläggningar som omfattar det område och de anläggningar som ansökan avser. Genom planen prövas om det är förenligt med 3 kap. och 4 kap. 1–8 §§ miljöbalken att uppföra en viss typ av kärnteknisk anläggning inom det område som planen avser. Genom planen avser regeringen säkerställa en lämplig markanvändning.

En plan får endast antas om det finns en ansökan om regeringens godkännande. Planen ska begränsas till vad som framgår av ansökan i frågan om det område som behöver tas i anspråk, typen av anläggningar och antalet anläggningar. Planen föreslås vara vägledande, inte juridiskt bindande.

Regeringen får godkänna en kärnteknisk anläggning och besluta om en plan endast om den eller de kommuner som ligger inom de områden som ska omfattas av planen har tillstyrkt ansökan respektive planen. Tillstyrkandet föreslås vara giltigt i fem år.

Det nuvarande förfarandet med tillåtlighetsprövning enligt miljöbalken kommer även i fortsättningen att vara tillämpligt för den som inte väljer att ansöka om regeringens godkännande.

Det föreslås även ändringar när det gäller prövningen av kärntekniska anläggningar enligt lagen om kärnteknisk verksamhet. Det införs en möjlighet till en s.k. förberedande dialog och till att få ett förhandsbesked samt föreslås ändringar i miljöbalken som

innebär att regeringen i en tillåtlighetsprövning av en kärnteknisk anläggning ska pröva om fördelarna med anläggningen överväger de nackdelar som den kan medföra från ett strålskyddsperspektiv.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2026.

Yttrande

Karlshamns kommun (kommunen) ställer sig positiv till att möjlighet ges till en tidig prövning av en kärnteknisk anläggning. För att möjliggöra en tidig prövning föreslås det i utkastet att regeringen efter en ansökan, får godkänna en kärnteknisk anläggning under förutsättning att regeringen har antagit en plan för kärntekniska anläggningar som omfattar det område och de anläggningar som ansökan avser. Kommunen delar bedömningen att en plan ger goda möjligheter att anpassa mark- och vattenanvändningen och integrera olika intressen.

Framtagandet av planen kan kräva en strategisk miljöbedömning enligt 6 kap. miljöbalken. Bedömningen är viktig för att kommunen i tidigt skede ska ges möjlighet att bidra till ett mer lokalt perspektiv i olika frågor. Kommunens inspel kan sedan vägas in i den totala bedömningen. För att planen och regeringens godkännande ska hålla över tid och bidra till en effektivare prövningsprocess behöver den baseras på ett väl genomarbetat ansökningsunderlag. Kommunen menar att en strategisk miljöbedömning behövs för att tidigt kunna integrera miljöaspekter och göra nödvändiga avvägningar i planen och på så sätt skapa bättre förutsättningar för etablering av kärntekniska anläggningar.

Planen föreslås vara vägledande för kommunens planläggning. Förutsatt att kommunen har tillstyrkt planen och godkännandet samt varit aktiv i framtagandet av planen, så bör planen underlätta kommunens fortsatta arbete med framtagande eller ändring av detaljplan. Kommunen ser positivt på detta.

I förslaget framgår att uppförande och drift av en kärnteknisk anläggning kan innebära stora konsekvenser för en kommuns organisation och ekonomi. Etablering av kärntekniska anläggningar är nytt för de allra flesta i landet och tillsammans med de föreslagna ändringarna i prövningsprocessen, så kommer det krävas mer resurser och en förstärkt kompetens inom området. Det är därför av stor vikt att det säkerställs att de nya kraven som ställs på berörda kommuner också följs upp med adekvata medel. Görs inte detta riskerar det att i stället medföra kostsamma fördröjningar i ledtider för aktörerna. Ovanstående gäller sannolikt även andra, både regionala och nationella myndigheter.

Beslutet kan indirekt påverka barn. Hänsyn till barnperspektivet har tagits genom att kommunens yttrande tar fasta på det långsiktiga perspektivet kopplat till energiproduktion och den mest lämpliga användningen av mark och vatten.

Beslutsunderlag

Miljöstrateg Jesper Bergmans tjänsteskrivelse, daterad 2025-11-12
Remissmissiv - KN2025/01871
En mer ändamålsenlig prövning av kärntekniska anläggningar

Yrkanden

Ida Lapell (S) och Tommy Larsson (V) yrkar avslag på liggande förslag.

Magnus Gärdebring (M), Lars-Olof Larsson (KD), Tor Billing (SD), Bodil Frigren Ericsson (L), Magnus Sandgren (M), Görgen Lennarthsson (SD) och Tommy Strannemalm (SD) yrkar bifall till liggande förslag.

Beslutsgång

Ordförande ställer proposition på yrkandena och finner att kommunstyrelsen beslutat i enlighet med liggande förslag.

Reservationer

Ida Lapell (S), Per-Ola Mattsson (S), Ulla Sandgren (S), Maria Hjelm Nilsson (S) och Tommy Larsson (V) reserverar sig till förmån för eget yrkande.

Protokollsanteckning

Ida Lapell (S) begär och beviljas följande protokollsanteckning, vilken även Tommy Larsson (V) ställer sig bakom:

Socialdemokraternas partilinje är att utveckling av kärnkraften ska ske på de platser där det idag redan finns kärnkraftverk i drift. Där finns lokal acceptans, kompetens och den infrastruktur som krävs för bland annat anslutning till elnät och transport av bränsle och avfall. Dessutom jobbar vi för att få till en folkomröstning om frågan och vill att den ska äga rum innan några beslut fattas i frågan.

Charlott Lorentzen (MP) och Ted Olander (MP) begär och beviljas följande protokollsanteckning:

Vi i Miljöpartiet ställer oss inte positiva till kärnkraft, varken i vår kommun eller någon annanstans. I tjänsteskrivelser i dagens dagordning kan man läsa att även om kommunen ställer sig positiva finns det många risker och vi tycker det framgår att Karlshamns kuststräcka är olämplig för kärnkraftsetablering, på grund av att vi har dels en relativt hög exploateringsgrad längs kusten, dels höga natur- och friluftsvärden som finns längs kusten; både på land, i skärgården, till havs och i åmynningar. Vi tycker inte heller att kommunen ska framställa sig som positiva till kärnkraftsetablering innan en folkomröstning har genomförts.

Beslutet skickas till

Klimat- och näringslivsdepartementet
Kommundirektör Daniel Wäppling
Miljöstrateg Jesper Bergman